

प्राचीन भारतीय वैदिक संस्कृती

श्री. सुरेश नामदेव दांडगे

सहायक प्राध्यापक (इतिहास विभाग)

आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज, आष्टा ता. वाळवा जि. सांगली.

वैदिक वाङ्मय

अ. आर्यांचे वसतिस्थान

ब. वैदिक वाङ्मयाचे स्वरूप

क. वैदिक वाङ्मयाचे प्रकार

१. संहिता
- अ. ऋग्वेद
- ब. यजुर्वेद
- क. सामवेद
- ड. अथर्ववेद

२. ब्राह्मणे
३. अरण्यके
४. उपनिषदे

पूर्व वेदकालीन संस्कृती किंवा ऋग्वेदकाळ

अ. राजकीय जीवन

१. राजा

२. मंत्रिमंडळ

३. सभा व समिती

४. न्यायव्यवस्था

५. युध्दनिति

ब. सामाजिक जीवन

१. कुटुंब व्यवस्था

२. स्त्री जीवन

३. वर्णव्यवस्था

४. आहार
५. वेषभूषा
६. केशभूषा

७. अलंकार

८. मनोरंजन

९. वैद्यकशास्त्र

ब. धार्मिक जीवन

१. वरूण

२. इंद्र

३. अग्नी

४. सूर्य

५. उषा

६. पृथ्वी

वेदकालीन यज्ञसंस्था

वैदिक तत्त्वज्ञान

ऋग्वेदकालीन देवदवतांची वैशिष्ट्ये

उत्तर वैदिक काळ

अ. राजकीय जीवन

१. राजसत्तेचा उदय

२. राजाचे अधिकार व कर्तव्ये

३. राजकीय अधिकारी वर्ग
४. समिती
५. न्यायव्यवस्था

अ. सामाजिक जीवन

१. कुटुंबसंस्था

२. विवाहसंस्था

३. स्त्रीजीवन

४. वर्णव्यवस्था

५. आश्रम व्यवस्था

६. शिक्षण

अ. धार्मिक जीवन

१. यज्ञसंस्था

२. सोळा संस्कार

सारांश